Opera vieții sale

Dintotdeauna am avut credința că pămîntul bun naște oameni de ispravă. Fie chiar puțin eronată această părere, eu nu mă lepăd de ea. Uitați-vă chiar și aici: casa lui Vasile Moșneaga din Corjova Dubăsarilor era pe malul Nistrului, pe pămînt gras de luncă, și-n ogradă i-au răsărit 14 copii, și unul din ei, Timofei, s-a făcut doctor mare, de-l știe fiecare.

În filmul lui Anatol Codru «Visul vieții mele», turnat acum cîțiva ani, este demonstrată din abundență frumusețea acestor locuri și a acestor oameni. Protagonistul peliculei, dl Timofei Moșneaga, e pus în film vis-a-vis de acea mare operă (citește capodoperă) a vieții sale — clădirea spitalului clinic republican. În cele ce urmează, îl vom privi pe dl Moșneaga tot în acest unghi — munca sa organizatorică în medicină, muncă ce acoperă 32 de primăveri.

O mică abatere lirică: acum cîțiva ani veneam dintr-o deplasare cu doi oaspeți, doi ziariști din Georgia. Am ajuns lîngă spitalul republican și unul din ei rugă: opriți mașina! Au coborît, au făcut cîteva imagini tot mirîndu-se: «Cînd vom avea și noi așa ceva?» Mă bucurasem sincer că uite, măcar la acest capitol îi întrecem pe georgieni...

Și nu numai pe georgieni, ar fi zis atunci dl Moșneaga.

În fine, spitalul republican, ca să zicem așa, e pentru noi un prilej de mîndrie națională. Deși în acest context cuvîntul «mîndrie» nu e prea potrivit, comod. De, el presupune bolnavi, durere, lacrimi...

Dar mai presupune un splendid bloc curativ cu 16 etaje, peste 2000 de medici, surori, infirmiere, ingineri și alt personal angajat, multe instalații și utilaje moderne, procurate în temei pe valută forte, 1335 de paturi pentru cei suferinzi.

La o ochire directă s-ar putea crede: uite că și stagnarea n-a fost chiar bicisnică, a lăsat și ea ceva. Posibil, se pot găsi nomenclaturiști de partid care s-ar bate cu pumnul în piept: «He-he, noi atunci nu mîncam numai medalii și nici cînsteam doar gramote; mai și asudam pe undeva».

Să fim serioși. Spitalul republican de azi s-a născut cu sînge. Vai, zece ani trecură și nu se vedea isprăvit. În schimb erau finisate în duzină complexe de beton, morminte grele pentru animale, mai prin toate satele.

Și uite aici trebuie să dăm Cezarului ce-i a Cezarului, să nu fim prea zgîrciți. Destinul a vrut ca dl Timofei Moșneaga, la 28 de ani, pe atunci aspirant, să fie numit pe postul de medic-șef al republicanului. Firește, la spitalul vechi, înălțat încă la 1817, spital amplasat în mai multe clădiri ponosite. Pînă atunci lucrase medic de sector, paralel și la ambulanță, doi ani chiar «vîrfuise» medicina la Tighina. Era imposibil să nu fie observat, căci era foarte energic, ingenios, îndrăzneț. Apoi sta bine și cu acea prețioasă calitate omenească — sociabilitatea...

Peste doi ani plecă cu o misiune de serviciu la Paris. Ei, dar medicina franceză... i-a copleșit inima. Atunci a și prins contur, s-a născut ideea: **avem nevoie de un spital modern! Altfel sîntem sorțiți să rămînem pe veci plutind în mlaștină.** Și dacă era tînăr, a început să lupte pentru acest scop, pentru materializarea ideii.

— Am susținut mai apoi teza de candidat, am devenit docent, dar fiind completamente cucerit de munca administrativ-organizatorică, de noua idee, am înțeles că altu-mi va fi firul vieții. Dacă rămîneam în știință, cred că aveam deja terminată teza de doctor. Dar altfel a fost să fie, îmi vorbi cu puțin regret dl Moșneaga.

— Bine, dar într-un timp ați îmbrățișat și cariera politică. Poate ați fost unul din cei mai activi deputați, cînd venea vorba de a apăra la Moscova interesele Moldovei.

— Da, m-am aflat cu cadelnița în mînă la înmormîntarea ultimului imperiu...

— Cine a executat proiectul edificiului?

— E un proiect unical, întocmit de Academia de arhitectură a Ucrainei.

— Ați primit vreun ajutor, totuși, în mod concret la efectuarea lucrărilor?

— În primul rînd am simțit umărul lui Nicolae A. Testimițeanu, pe atunci ministru al ocrotirii sănătății. Aș îndrăzni să spun că acest mare bărbat al Moldovei mi-a fost prieten, lucru ce a însemnat foarte mult pentru mine. Apoi o contribuție esențială la opera construcției au avut-o Anatol V. Corobceanu, pe atunci responsabil de medicină la C.C., pe urmă decizînd aceste probleme și la Consiliul de Miniștri. Așa că am avut mare noroc de acești doi oameni. Eu susțineam mereu că trebuie să facem un spital pentru viitor, nu pentru anii 70, 80, și ei m-au înțeles, mi-au acordat concursul.

— Dar Bodiul?

— Nici un efort. Cînd ne era mai greu, se tărăgăna nejustificat construcția, l-am rugat: adunați biroul, secretariatul și hotărîți ceva, că ne înecăm la mal. A promis, dar n-a mai făcut nimic. Prin '77, îndată după inaugurare, îi picase oaspete Cernenko, pe care l-a adus aici, și se tot lăuda — vezi ce spital am construit.

— Adică ieșea că el, Bodiul, a pus totul la punct, a înălțat spitalul!

— Rîdeam în sine de vorbele lui, de, ce puteai face. Mai înainte, în perioada electorală, se tot lăuda cu spitalul; la Cimișlia zicea că va avea 19 etaje, la Cotovschi — 14 etaje, urmăream prin ziare spusele lui și zîmbeam.

— Și totuși, ce a însemnat ideea de a face un spital pentru viitor?

— Adică trebuia să construim un spital care să răspundă exigențelor de mîine, de poimîine. Din punct de vedere ingineresc, tehnologic, al acordării de asistență medicală populației. Aceasta ne-a reușit.

— De ce capacități dispune spitalul?

— Avem vreo 70 de secții, inclusiv 30 staționare, dispunem de toate posibilitățile pentru a efectua diagnosticarea bolilor cu cea mai mare precizie; efectuăm operații dintre cele mai dificile — la inimă, la rinichi, la ficat, de restabilire a vederii și auzului.

— Aveți cadre bune, tehnică minunată, încăperi spațioase. Ce vă mai trebuie?

— Multe. Ne lovim azi, odată cu declanșarea acestui haos economic, de numeroase greutăți.

Am aflat că greutățile prezente vin de la lipsa de medicamente, de instrumente, materiale pentru îngrijirea bolnavilor. E greu chiar a dibui posibilitățile ce ar conduce acum la soluționarea acestor probleme, la prima vedere minore, dar destul de stringente. Deunăzi la o ședință chirurgii au declarat că-s nevoiți să se dezică de operațiile de plan, efectuîndu-le doar pe cele urgente. N-ajung antibiotice, hormoni. Medicul-șef se zbate, caută, a apelat la concursul Guvernului. Toată speranța-i este la diferite asociații și întreprinderi mixte, ce întrețin relații economice externe.

— Din ajutoarele americane ați primit ceva?

— Da, din primul avion ne-a revenit cîte ceva. Dar a mai sosit un avion — acesta-i de acum cu medicamente. Și totuși, profit de ocazie și apelez la conducătorii de întreprinderi bogate, la cooperatori să ne acorde ajutor umanitar. În această perioadă de tranziție medicina trebuie susținută, sponsorizată. Ministerul Sănătății, chiar și să fie cu stea în frunte, dacă n-are valută, nu poate face nimic. Nu prea înțeleg de ce se aruncă cu atîtea pietre în el. Problemele sînt de competența Guvernului și chiar mai sus.

— Ați parlamentat pe tema sponsorizărilor cu anumiți factori?

— Fabrica de conserve din Orhei (director Ion Morozan) ne-a ajutat cu 40 mii de dolari. Cu această valută am procurat din Germania unele instrumente, aparataj. În așa mod vor proceda în curînd și «Valeologia» (dl Usturoi), «AgroDacia» (dl Vrîncean), cu care deja am avut contacte.

Chestiunea-i complicată: dacă nu sîntem în stare să operăm acum un bolnav la noi, să zicem, el nu se mai poate duce la Moscova, Vilnius, Kiev, ca pînă mai ieri. Adică se poate duce, dacă are 50—60 mii de dolari. De unde să luăm aceste mijloace. Problema-i de a procura cele necesare și a opera aici, altă ieșire nu văd.

— Dar cu hrană cum sînteți asigurați?

— Au crescut prețurile de cel puțin zece ori. Serviciile comunale costă milioane. Un simplu halat costa 14 ruble, acum trebuie să-l procurăm de la cooperative cu 260 ruble...

Interesant lucru, cînd pășești pragul spitalului, problemele grave cu care se confruntă medicul-șef și colectivul nu se prea observă. Spitalul funcționează ca un mecanism bine pus la punct. Peste tot e ordine, e liniște, o liniște lucrativă, la cele 15 catedre ale Universității de Medicină amplasate aici profesori și studenții lucrează fără răgaz. În avalanșa gripelor zilnice, în epicentrul lor rămîne mereu bolnavul. Și pentru el se face tot posibilul, uneori și imposibilul, ca să revină în familie, la muncă.

Profesorii Bîtcă, Ghermani, Popa, Maloman, medicii Gheorghidun, Enzin, Tabac, Cîrneațu, Vici, atîția alți și ai medicinei, prin profesionismul lor conferă prestigiu și renume instituției respective. Aici funcționează un șir de clinici foarte bune. E bine dezvoltată gastrologia, a apărut nu de mult o secție bine cotată — cea de chirurgie purulentă și de tratare a septicemiei.

Dl Moșneaga a luat cunoștință de modul de organizare a medicinei în Germania, Finlanda, S.U.A., așa că are bune repere.

— Scopul meu suprem e să introduce în practica tuturor secțiilor metodele cele mai eficiente, cu randament maximal. Bunăoară, am procurat anul trecut un aparat «Urat» din Federația Rusă pentru zdrobirea și lichidarea pietrelor la rinichi (fără intervenție chirurgicală), tot în '91 am trecut la metode noi de anihilare a peritonitei purulente; mai înainte muream aproape toți bolnavii, acum letalitatea s-a redus — din cinci bolnavi patru scapă cu viață. Tot în '91 am procurat un aparat din Germania — producție a firmei «Simens» prețul lui 1,5 milioane de dolari, cu el facem investigații pentru depistarea obstacolelor în vasele sangvine, inclusiv în diferite cavități ale inimii.

— Dacă sîntem la capitolul «noutăți», poate ne spuneți ceva și despre biserica pe care, din cîte am auzit, aveți de gînd s-o inaugurați în curînd?

— Da, la sărbătorile de Paști vom deschide o biserică a spitalului, la amenajarea căreia ne-a ajutat mult pictorul Filimon Hamuraru, un bun prieten al meu.

Spitalul vechi a avut biserică, așa că revenim la rădăcini, la tradiție. Terapia corpului trebuie să meargă mînă în mînă cu cea a spiritului...

— Să vă ajute Dumnezeu.

— Mulțumim.

Ion STICI